

Sayı 30

Nisan-Mayıs-Haziran 2024

Bu Sayıda:

Bölümden Haberler	2-4
Yayınlar ve Posterler	5
Sunumlar	6-7
Projeler	7
Tezler	8
4 Cevapta Doktora	9-10

Editör:

Ar. Gör. Gözde Atalan

Dizayn:

Ahmad Alhasan

E-posta:

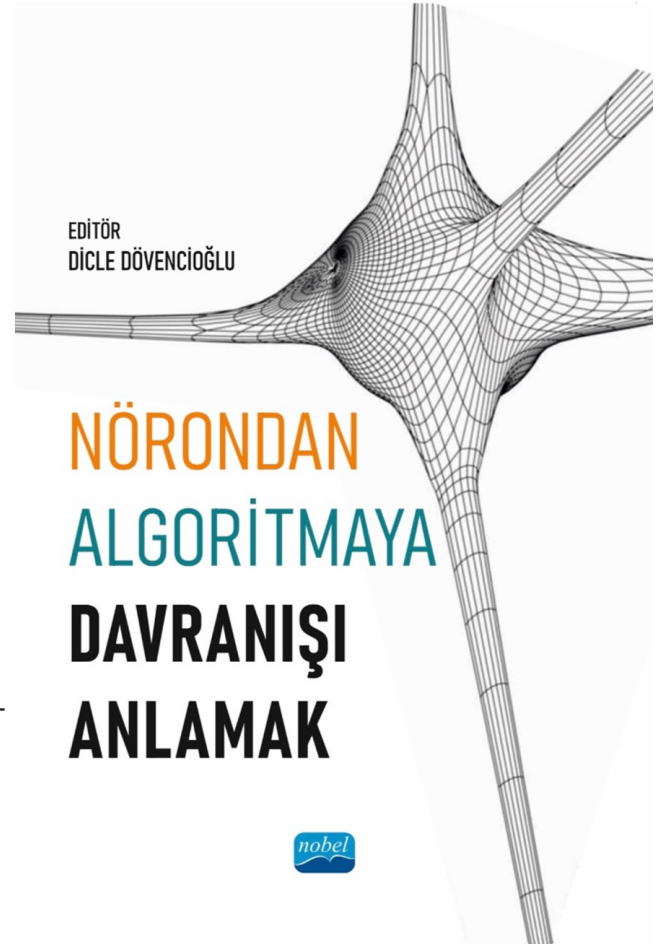
psynews@metu.edu.tr

Bölümden Haberler

- **Doç. Dr. Dicle Dövençioğlu** hocamızın editörü ve **Doç. Dr. Aslı Kılıç** ile **Dr. Öğr. Üy. Dilay Z. Karadöller** hocalarımızın bölüm yazarı olduğu '**Nörondan Algoritmaya Davranışı Anlamak**' kitabı çıktı: <https://www.nobelyayin.com/norondan-algoritmaya-davranisi-anlamak-21128.html>

- **Bölümler:**

1. Algısal Süreçleri Ölçmenin Davranışı Anlamamızdaki Rolü – Dicle Dövençioğlu
2. Bilişsel Bayes Ağları ile Marr'ın Analiz Seviyeleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi – Barbaros Yet
3. Olaysal (Episodic) Bellek Süreçlerini Anlamak İçin Geliştirilmiş Hesaplamalı Modeller – Aslı Kılıç
4. Ön bilgi ve Beklentilerin Görsel Algı Üzerindeki Etkileri: Davranış ve Hesaplamalı Modeller – Buse Merve Ürgen
5. Göz hareketlerinin anlamları ve işlevleri – Nedim Göktepe ve Müge Cevdan
6. Dil Ediniminde Multimodal Faktörler: Konuşmaya Eşlik Eden Jestler ve İşaret Dili – Dilay Z. Karadöller
7. Bir Bilişsel Modelleme Tekniği Olarak Evrimsel Robotik – Didem Kadıhasanoğlu

Bölümden Haberler

- **Doç. Dr. Dicle Dövençioğlu ve Doç. Dr. Aslı Kılıç hocalarımızın düzenlediği 10th International Symposium on Brain and Cognitive Science (ISBCS), 1 Haziran 2024'te gerçekleşti. 250 katılımcı ve 120'den fazla poster ile gerçekleşen sempozyum hakkında detaylı bilgi için: <https://sense.psy.metu.edu.tr/en/announcement/10th-isbcs-metu>**

Bölümden Haberler

- Prof. Dr. Mine Mısırlısoy Bıyıkoğlu, 1 Ağustos 2022'den itibaren yürütmüş olduğu Bölüm Başkanlığı görevini 14 Haziran 2024 itibarıyla Prof. Dr. Bengi Öner Özkan'a devretmiştir. Mine Hocamız ve Bölüm Başkan yardımcıları Doç. Dr. Banu Cingöz Ulu ve Doç. Dr. Başak Şahin Acar hocalarımıza Bölümümüze yapmış oldukları özverili ve nitelikli katkıları için teşekkürlerimizi sunuyoruz.
- Yeni görevlerinde Bengi hocamıza, Bölüm Başkan yardımcıları Doç. Dr. Başak Şahin Acar ve Doç. Dr. Yonca Toker Gültaş hocalarımıza ve de Bölüm Danışmanları Prof. Dr. Özlem Bozo ve Doç. Dr. Aslı Kılıç Özhan hocalarımıza başarılar diliyoruz.

Yayınlar Ve Posterler

- Batorsky, R., Ceasrine, A. M., Shook, L. L., Kislal, S., Bordt, E. A., Devlin, B. A., Perlis, R. H., Slonim, D. K., Bilbo, S. D., & Edlow, A. G. (2024). Hofbauer cells and fetal brain microglia share transcriptional profiles and responses to maternal diet-induced obesity. *Cell Reports*, 43(6), 114326.
- Karadöller, D. Z., Manhardt, F., Peteers, D., Özyürek, A. & Ortega, G. (2024). Iconicity and gesture jointly facilitate learning of L2 signs at first exposure in hearing non-signers. *Language Learning*. doi: 10.1111/lang.12636
- Göksun, T., Aktan-Erciyas, A., Karadöller D. Z., & Demir-Lira, E. (in press). Multifaceted nature of early vocabulary development: Connecting child characteristics with parental input types. *Child Development Perspectives*.
- Yalçiner, H., Yalçinkaya, T., & Karadöller, D. Z. (in press). Bebeklikten Okul Çağına Sayı Gelişimi [Number Development from Infancy to School Age]. *Ankara Üniversitesi Dil Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*.
- Karadöller, D. Z. (in press). Dil Ediniminde Multimodal Faktörler: Konuşmaya Eşlik Eden Jestler ve İşaret Dili. In D. [Multimodal Factors in Language Acquisition: Co-speech Gestures and Sign Language]. Dövençioğlu (Ed.). *Nörondan Algoritmaya Davranışı Anlamak [Understanding Behavior from Neuron to Algorithm]*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Büyükyaprak, B., Yet, B., & Kılıç, A. (2024, June). Investigating semantic similarity effect on episodic memory recall using word embeddings Poster presented at the 10th International Symposium on Brain and Cognitive Science, Ankara, Turkey.
- Kaşgöz, E. & Kılıç, A. (2024, June). Investigation of the symmetric contiguity effect with event segmentation Poster presented at the 10th International Symposium on Brain and Cognitive Science, Ankara, Turkey.
- Ekiz, K. I. & Kılıç, A. (2024, June). Investigating the contiguity effect in probed recall task: Influence of enhanced encoding Poster presented at the 10th International Symposium on Brain and Cognitive Science, Ankara, Turkey.

Sunumlar

- Karadöller, D. Z. (2024). Role of Lexical Properties in Sign Language Structure and Acquisition. Sign Language Workshop. Nijmegen, The Netherlands.
- Karadöller, D. Z. (2024). My Sign App: Supporting Language Acquisition of Deaf Children with Hearing Parents, 16th Psychology Days, Eastern Mediterranean University, Northern Cyprus.
- Karadöller, D. Z. (2024). Geç İşaret Dili Edinimi. Birinci Türk İşaret Dili Konferansı, İstanbul, Turkey.
- Karadöller, D. Z. (2024). How modality differences affect spatial language and memory development. Child and Family Research Laboratory, Kadir Has University, İstanbul, Turkey.
- Karadöller, D. Z. (2024). İşaret Dili Ediniminde Multimodal Faktörler [Role of Multimodal Factors on Sign Language Acquisition]. Ankara Üniversitesi Deneysel-Bilişsel Günü. Ankara, Turkey.
- Karadöller, D., Özyürek, A. & Ünal, E. (2024). Children's visual attention when planning informative multimodal descriptions of spatial relations between objects. IMPRS Conference 2024, Nijmegen, The Netherlands.
- Orakçı, E., Karadöller, D. Z. (2024). Exploring the relation between gesture presentation perspective and children's spatial performance. 6th Annual Student Conference on Linguistics. Boğaziçi University, İstanbul, Turkey.
- Esmer, Ş., Turan, E., Karadöller, D. Z., & Göksun, T. (2024). Sources of variation in preschoolers' relational reasoning: The interaction between language use and working memory. Presented at the Cognitive Development Society Conference, Pasadena, CA.
- Toker-Gültaş, Y. (2024, June 25). Refocusing Vocational Interests in Career Counseling and Planning from the Perspective of Work Psychology. [Oral Presentation]. Conference on Re-Shaping Career Planning: Bridging Gaps, METU, Ankara, Türkiye.

Sunumlar

- Esmer, Ş., Turan, E., Karadöller, D. Z., & Göksun, T. (2024). Sources of variation in preschoolers' relational reasoning: The interaction between language use and working memory. Presented at the Cognitive Development Society Conference, Pasadena, CA.
- Orakçı, E., Karadöller, D. Z. (2024). The perspective of gesture presentation relates differently to the spatial performance of children on visuospatial maps. IMPRS Conference on Interdisciplinary Approaches to the Language Sciences. Max Planck Institute for Psycholinguistics, Nijmegen, The Netherlands.
- Yalçın, H. & Karadöller, D. Z. (2024). Relationship Between Spatial and Number Development: Mental Rotation and Spatial Location Knowledge Relates to Numerical Skills of Preschoolers. International Conference for the Brain and Cognitive Science 2024. Ankara, Turkey.
- Yılmaz, B., Doğan, I., Karadöller, D. Z., Demir-Lira, Ö. E., & Göksun, T. (2024). Sources of Variation in Children's Math Achievement: The Role of Gesture Use and Parents' Attitudes and Beliefs Towards Mathematics. Presented at the Cognitive Development Society Conference, Pasadena, CA.
- Orakçı, E.* & Karadöller, D. Z. (2024). How does the perspective of gesture presentation affect children's spatial performance? Presented at the 14th Budapest CEU Conference on Cognitive Development, Budapest, Hungary.

Projeler

- Dr. Öğr. Üy. Dilay Z. Karadöller'in "İşaret Dili Edinimi: Müdahale Programı" başlıklı projesi, ODTÜ AGEF Fonu (400.000TL) tarafından 2 yıl süre ile fonlanmıştır.

Tezler

- Prof. Dr. Faruk Gençöz danışmanlığındaki Münevver Zuhal Baydar, 'What if I am your object of desire?: A Qualitative Analysis of Individuals' Anxiety Experiences in Social Environments' başlıklı doktora tezini,
- Dr. Öğr. Üy. Dilay Z. Karadöller danışmanlığındaki İlkay Deniz Bilgiç, 'The impact of contextual multimodal language input and children's inhibitory control on the development of early literacy skills' başlıklı yüksek lisans tezini,
- Dr. Öğr. Üy. Dilay Z. Karadöller danışmanlığındaki Elif Orakçı, 'Exploring the relation between gesture presentation perspective and children's spatial performance' başlıklı yüksek lisans tezini,
- Dr. Öğr. Üy. Dilay Z. Karadöller danışmanlığındaki Xiaowei Gong, 'The Effect of Home Language Environment on Executive Function of Bilingual Children' başlıklı yüksek lisans tezini,
- Prof. Dr. Mine Mısırlısoy danışmanlığındaki Cemile Ceren Akgül, 'The Influence of Estrogen on Conditioned Context Aversion Learning' başlıklı yüksek lisans tezini,

başarıyla sunmuşlardır. Kendilerini ve danışmanlarını tebrik ediyoruz.

4 Cevapta Doktora

Dr. Muhammet Coşkun

Başlık: Dış gruba yönelik yardım ve ahlaki cesaretin belirleyicileri olarak ahlaki temeller ve ahlaki dışlama

Konusu: İkisi niyet, bir tanesi gerçek davranış ölçümü olmak üzere toplamda üç çalışma ile Türkiye'deki Suriyeli sığınmacılara yönelik yardım etme niyeti ve ahlaki cesaretin (niyet ve gerçek davranış) ahlaki belirleyicileri (ahlaki temeller ve ahlaki dışlama) incelenmiştir.

Nasıl Çalışıldı: Temel olarak iç grup üyelerinin dış gruba yönelik prososyal davranış sergilemesini belirleyen faktörler üzerine bir model testi yapılmıştır. İlişkisel tarama modeline sahip olan Çalışma 1'de, ahlaki temeller (bireyselleştirici vs. bağlanım), gruplararası algılanan tehdit ile temas ana bağımsız değişkenleri oluştururken; ahlaki dışlama aracı değişken rolünü üstlenmiş ve bu değişkenlerin Suriyeli sığınmacılara yardım etmeyi (bağış, gönüllülük vb.) yordamaları incelenmiştir. Çalışma 2 de aynı modeli test etmiş, ancak bu sefer yardım etme değil de dış grup üyelerinin ırkçılığa maruz kalmaları durumunda iç grup vatandaşların bu ahlaki ihlale ses çıkartıp çıkartmadıkları niyete dayalı senaryolarla ölçülmüştür. Son çalışma da Çalışma 2'yi replike etmiş, ancak niyete dayalı ölçüm yerine laboratuvar ortamında gerçek davranış ölçümü ile yapmıştır.

4 Cevapta Doktora

Dr. Muhammet Coşkun

Ne Bulundu: Özellikle karşıdaki kişi başka bir gruptan olup tehdit hissi yaratıyorsa, insanlar onları ahlaki kaygılara ve olumlu davranışlara daha az layık görme eğilimindedir. Bağlanım ahlaki temellere güçlü bağlılık da benzer bir eğilime sahip, çünkü sadakat ve otoriteye saygı gibi ahlaki değerler grup içi kayırmacılığı ve grup dışı aşağılamayı teşvik etmektedir. Buna karşılık, bireyselleştirici ahlaki temellere güçlü bağlılık ve grup dışı üyelerle olumlu temas, kişinin ahlaki çemberini kendi

grubunun ötesine genişleterek olumlu grup dışı davranışları geliştirdiği bulunmuştur. Sonuç olarak, ne kadar insanları eşit görmemiz gerektiği, ihtiyaç sahiplerine ve haksızlığa uğramışlara kim olduklarına bakmaksızın destek olmamız gerektiği kanısına sahip olsak da, maalesef gruplararası farklılıklar bu yargılarımızda yanlılıklara neden olabiliyor. Burada da ahlaki kimlik inşamız ve grup dinamikleri bu olası yanlılıkların belirlenmesinde önemli rol oynamaktadır.

Neden Önemli: Prososyal davranışlar, yardım etme ya da ahlaki cesaret olsun, sağlıklı bir toplumsal işleyişin yapı taşlarını oluşturmaktadır. Bu yönüyle prososyal davranışları kolaylaştıran ya da zorlaştıran etmenlerin araştırılması elzemdir. Ancak, belirli prososyal davranış türleri (örn., ahlaki cesaret) üzerine yapılan çalışmalar çok kısıtlı olmakla birlikte, farklı prososyal davranışları gruplararası düzeyde çalışan görgül çalışmalar daha da kısırdır. Ayrıca, prososyal davranışlarda olduğu gibi sosyal bilimler alanındaki konuların çoğunluğu hipotetik niyet ölçümlerine dayanmaktadır. Bu tez kapsamında yapılan çalışmalar alan yazınındaki bu açıklara katkı sağlamakla birlikte gelecekte yapılabilecek bireysel ve toplumsal uygulamalara da katkı sağlamayı amaçlamıştır.